

Żołnierze w służbie historii

<https://zolnierzewhistorii.ipn.gov.pl/zwh/form/r760151573243,Julia-Iganska.html>
19.04.2024, 21:04

Strona znajduje się w archiwum.

Ewelina Igańska

Nazwa
szkoły

Liceum Ogólnokształcące
im. Adama Mickiewicza w
Mrozach

Ulica i nr
domu
szkoły

Licealna 3

Kod
pocztowy
szkoły

5-320

Miasto
szkoły

Mrozy

Dane zespołu

Nauczyciel -
Opiekun -
imię i
nazwisko

Ewelina Igańska

E-mail

e.iganska@wp.pl

Telefon

506164634

Pierwszy uczeń

Uczeń 1 -
imię i
nazwisko

Julia Igańska

Klasa

II a LO

Profil
klasy

wojskowy

E-mail

juliaiganska2618@gmail.com

Drugi uczeń

Uczeń 2 -
imię i
nazwisko

Aleksandra Igańska

Klasa

I a LO

Profil
Klasy

wojskowy/ogólny

E-mail

olaiganska@gmail.com

Trzeci uczeń

Uczeń 3 -
imię i
nazwisko

Piotr Gójski

Klasa

II a LO

Klasa

wojskowa

E-mail

pgojski55@gmail.com

Miejsce pamięci

Nazwa miejsca

Pomnik żołnierzy "Orła" w
Grodzisku

Lokalizacja

Array

Dokładny opis miejsca

Przy drodze pomiędzy Grodziskiem a Ogrodną przy ul. Południowej stoi prosty kamienny krzyż z mosiężnym emblematem Narodowych Sił Zbrojnych. Góruje on nad postumentem z prostych, polnych kamieni. Na kamiennej tablicy wyryty jest „Żołnierzom oddziału Orła poległym w walkach z sowieckim okupantem”. Poniżej lista siedemnastu nazwisk i pseudonimów. Wśród nich Jezierski Zygmunt „Orzeł” i data, 28 czerwca 1948 roku. Data ta wskazuje, że dopóki IPN nie zaczął szerzej badać historii „Orła” członkowie oddziału nie pamiętali, że ostatnia bitwa miała miejsce trzy tygodnie wcześniej (3 czerwca 1948). Okoliczni mieszkańcy dbają o niego i palą znicze swoim kolegom, ojcom i dziadkom, którzy walczyli o Wolną Polskę. Tu pomnik wydaje się nieco zaniedbany, ponieważ wokół niego układany jest nowy chodnik. Każdego roku w rocznicę

bitwy przy pomniku spotykają ludzie, którzy kultywują pamięć o „Orle” . W czerwcu w czasie kolejnej rocznicy ksiądz z parafii św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Mrozach sprawuje msze w intencji żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych. Jedynie w tym roku ze względu na epidemię Msza święta była odprawiona w kościele w Mrozach. W uroczystościach od kilku lat uczestniczymy także my – niestety prywatnie, nie z poczem sztandarowym, ponieważ o prawdę o oddziale „Orła” w Mrozach i Grodzisku wciąż toczą się trudne spory. Pazury komunistycznej propagandy zraniły pamięć ludzi zbyt mocno. Tablice poświęcone żołnierzom NSZ w kościele parafialnym pw. św. Teresy w Mrozach Z daleka góruje nad Mrozami nietypowym, nowoczesnym kształtem, wysoką wieżą zwieńczoną wielką kulą. Stoi w miejscu, gdzie w latach 1931-1978 stał drewniany kościół. Posługę duchową sprawował tu bohaterski kapelan Szarych Szeregów, Hufców Polskich, AK i NSZ ks. Kazimierz Fertak. Jego imię nosi plac przed kościołem, na którym jest też pomnik niezłomnego kapłana.

Zdjęcia

Miejsce pamięci nr 2

Zdjęcia

Miejsce pamięci nr 3

Zdjęcia

Żywa lekcja historii

Opis
przeprow
adzonej
żywej
lekcji
historii

Działania patriotyczne dla
nas jako młodych

Polaków, a dodatkowo uczniów klasy wojskowej są bardzo ważne. Dlatego co roku na 1 września i na 1 listopada wspólnie sprzątamy groby żołnierzy na cmentarzu parafialnym w Mrozach. Kiedy odnaleźliśmy mogiłę powstańca z 1863 roku, uporządkowaliśmy ją i dbamy o nią cały czas. Podobnie z grobem pojedynczego nieznanego żołnierza, który zginął w okolicy Mrozów. We własnym zakresie kupiliśmy drobne kamyki, folię i odchwaściliśmy mogiłę (robimy to teraz przez całe lato). Podobnie z uroczystościami religijno-patriotycznymi - włączamy się w obchody rocznicy Konstytucji 3 Maja i Święta Niepodległości pod pomnikiem Niepodległości w Mrozach i w naszym kościele. Kiedy zastanawialiśmy się nad najlepszym sposobem na żywą lekcję historii, postanowiliśmy zorganizować pieszy Rajd Szlakiem Żołnierzy Niezłomnych dla klas VII i VIII Szkoły Podstawowej nr 2 w Mrozach. Jako klasa wojskowa mieliśmy zająć się stroną logistyczną, zaczęliśmy więc rozmowy z Policją, która jest tuż obok, a właściwie w budynku naszej szkoły. Marsz zaplanowaliśmy na 6 czerwca, 3 dni po ostatniej bitwie oddziału „Orła”. Niestety 10 marca przyszliśmy do szkoły po raz ostatni. Myśląc nad sposobem upamiętnienia Niezłomnego Żołnierza z Mrozów, po nawiązaniu współpracy z klasą policyjną postanowiliśmy dotrzeć do mieszkańców

terenu Gminy Mrozy i miejscowej parafii. W dniach 7 - 8 czerwca 2020 roku w kościele św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Mrozach wspólnie przygotowaliśmy wystawę, na której przedstawiliśmy tragiczne losy dowódcy oddziału NSZ Mrozy oraz policjanta z pobliskiego Ładzynia. W tym dniu Proboszcz Parafii ks. Krzysztof Pietrzak sprawował Mszę świętą w intencji żołnierzy „Orła”. O wystawie powiadomiliśmy parafian za pośrednictwem strony internetowej parafii oraz gazetki „Mała Droga” . Film o Zygmuncie Jezierskim zamieściliśmy na Facebooku - Forum Mieszkańców Gminy Mrozy oraz Facebooku Zespołu Szkół w Mrozach. Przygotowując film odwiedziliśmy miejsca związane z postacią „Orła”: pomnik bitwy pod Trzebuczą, pomnik w Grodzisku, pomniki w Mrozach, a także gajówkę w Gójszczu. Oddaliśmy cześć Żołnierzom Niezłomnym poprzez zapalenie symbolicznego znicza.

15 czerwca została przeprowadzona lekcja dla klas ósmych Szkoły Podstawowej nr 2. Wspólnie z uczniami klasy policyjnej przeprowadziliśmy ją na żywo przez aplikację Teams. Uczestniczyło w niej 54 uczniów z trzech klas. Jako tematem przewodni wybraliśmy patriotyzm w czasie wojny i w czasie pokoju. Był czas na dyskusję na czasie, obejrzenie filmu oraz wysłuchanie pieśni nawiązujących do naszych bohaterów:

„Katynia” Jacka
Kaczmarskiego oraz
„Pieśni z Ostaszkowa”.

Zdjęcia

Pliki

Plik ZIP
lub RAR

Sylwetka bohatera

Imię i
nazwisko
bohatera

por. Zygmunt Jezierski ps.
Orzeł

Lata
życia

1925-1949

Opis
postaci

Zygmunt Jezierski pseudonim „Orzeł” to jeden z Żołnierzy Niezlomnych. Choć młody ciałem, duchem był dojrzały od niejednego posiwiątego człowieka. Urodził się 27 lipca 1925 r. w Mrozach jako syn Floriana i Anieli z Roguskich. Już jako młody chłopak był wpatrzony w mundur i barwy biało-czerwone, dlatego został

harcerzem sekcji I
mrozowskiej drużyny
Harcerstwa Polskiego -
Hufców Polskich
(harcerstwa narodowo-
katolickiego
zorganizowanego w
Mrozach w 1940 r.). Kiedy
miał 19 lat, został
żołnierzem Akcji
Specjalnej Narodowych Sił
Zbrojnych (NSZ) Rejonu
Mrozy pod dowództwem
por. Mariana
Gadomskiego ps.
„Niedźwiadek” (także
urodzonego w Mrozach,
który został straszliwie
zamęczony przez UB i do
dziś nieodnaleziony).
Oddział por. „Orła” działał
od listopada 1947 r. do
czerwca 1948 r. na
terenach powiatów: Mińsk
Mazowiecki, Węgrów,
Sokołów Podlaski, Siedlce,
Łuków i Garwolin.
Najśłynniejsza była akcja
pod Trzebuczą, na szosie
pomiędzy Kałuszynem a
Węgrowem. Dzięki tej
spektakularnej akcji
żołnierze „Orła” odbili
czterech więźniów
(żołnierzy VI Brygady
Wileńskiej AK)
przewożonych z PUBP w
Węgrowie do WUBP w
Warszawie znanego z
okrutnych metod
śledczych. Zabili także
oficera i podoficera UB
znanych ze szczególnie
sadystycznych podczas
prowadzenia śledztw.
Oddział Zygmunta
Jezierskiego mógł liczyć
na poparcie wielu
mieszkańców Mrozów
oraz bohaterskiego
kapelana ks. Kazimierza
Fertaka. Kapłan z Mrozów
pod osłoną nocy
spowiadał żołnierzy NSZ,
dodawał otuchy podczas
potajemnych spotkań na
łamaniu opłatkiem czy
dzieleniu święconką. On

też był świadkiem składania przysięgi wojskowej przez nowych żołnierzy NSZ. Niestety okazało się, że zdrada przyszła nie z zewnątrz, lecz od swoich. 3 czerwca 1948 roku w Grodzisku rozegrała się ostatnia bitwa. W nierównej walce dwóch funkcjonariuszy bezpieczeństwa tylko dwóch zostało rannych. Po stronie „Orła” zginęło czterech żołnierzy, pozostali dostali się do niewoli. Kilku z nich stracono, pozostali dostali wyroku długoletniego więzienia. Ciężko ranny (przestrzelone udo i cztery palce lewej ręki) por. Zygmunt Jezierski wydostał się z zasadzki, a dzięki pomocy kolegów z NSZ przez kilka miesięcy ukrywał się na terenie powiatu mińskiego oraz u swojej dziewczyny w Sulejówku. Został zatrzymany 19 stycznia 1949 r. w Łodzi, gdy próbował wsiąść do pociągu (prawdopodobnie próbował wyjechać na Ziemię Odzyskaną lub przekroczyć granicę). 30 maja 1949 r. przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Warszawie rozpoczął się proces por. Zygmunta Jezierskiego. Dzień później sąd wydał wyrok śmierci. Porucznik „Orzeł” został zamordowany 27 sierpnia 1949 r. w więzieniu mokotowskim w Warszawie przy ul. Rakowieckiej przez rozstrzelanie. Zakopano go w bezimiennym grobie na tzw. Łączce Cmentarza Wojskowego na Powązkach. Jego szczątki zostały odnalezione przez zespół IPN pod

kierownictwem prof.
Krzysztofa Szwagrzyka 24
maja 2013 r., a 9 czerwca
2016 r. w Pałacu
Prezydenckim w
Warszawie wręczono noty
identyfikacyjne
dwudziestu dwóm
rodzinom ofiar terroru
nazistowskiego i
komunistycznego. Wśród
nich znalazł się por.
Zygmunt Jezierski ps.
„Orzeł” oraz żołnierz z
jego oddziału Czesław
Gałązka pseudonim
„Bystry”.
Pogrzeb Zygmunta
Jezierskiego odbył się 22
września 2019 r. na
warszawskich Powązkach.

Film o
postaci

[https://www.youtube.com
/watch?v=cE2Cn0ewx80](https://www.youtube.com/watch?v=cE2Cn0ewx80)

Wykorzys
tane
źródła

Film IPN „Gorący Rejon
NSZ Mrozy”
Polska Kronika Filmowa
1945 Nr.29.avi Wyjście AK
z konspiracji w Woli
Rafałowskiej koło Mrozów
Polska Kronika Filmowa
Tomasz Szczerbicki
”Wśród mazowieckich
łąk... Pamięci żołnierzy
organizacji narodowych
[https://nowahistoria.interi
a.pl/prl/news-wsrod-
mazowieckich-lak-
pamieci-zolnierzy-
organizacji-
narodow,nld,1468515#ut
m_source=paste&utm_m
edium=paste&utm_caꝑ
aign=chrome](https://nowahistoria.interia.pl/prl/news-wsrod-mazowieckich-lak-pamieci-zolnierzy-organizacji-narodow,nld,1468515#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=chrome)
70 Lat temu...
[http://e-mrozy.pl/index.ph
p/2018/06/03/70-lat-
temu/](http://e-mrozy.pl/index.php/2018/06/03/70-lat-temu/)
M. J. Chromiński „Zarys
historii oddziału

partyzanckiego por.
Zygmunta Jezierskiego
ps. „Orzeł” Rejonu
Narodowych Sił Zbrojnych
Mrozy”, „Rocznik
Kałuszyński” (15/2015).
Tekst powstał w oparciu o
artykuł członków GRH
Rejon NSZ Mrozy z
„Rocznika
Rocznicowy tekst
poświęcony ostatniej
walce żołnierzy Rejonu
NSZ Mrozy przeciwko
komunistom w Grodzisku,
Kwartalnika „Wykleci” –
nr 3(10) lipiec – wrzesień
2018
[https://poszukiwania.ipn.gov.pl/bbp/odnalezieni/471
,Zygmunt-Jezierski.html](https://poszukiwania.ipn.gov.pl/bbp/odnalezieni/471,Zygmunt-Jezierski.html)
M.J. Chromiński, „Orzeł
nie dożył”, „Co słychać?”,
07/14.06.2020
[http://www.listawykletych
.pl/katalog/jezierski-
zygmunt/](http://www.listawykletych.pl/katalog/jezierski-zygmunt/)
D. Sitkiewicz,
„Konspiracja zbrojna
ugrupowań narodowych w
powiecie mińskim
1939-1949” : część 1
Rocznik Mińsko-
Mazowiecki 23, 107-124
2015
„Mrozy, Wieś - Miasto -
Gmina, Przewodnik po
Gminie Mrozy, Historii,
Kulturze, Tradycji i
Miejscach”, pod red. K.
Juśkiewicz, Mrozy 2015